

Regulamin przewozu osób w publicznym transporcie zbiorowym.

Ważny od 01.01.2024.

Waleckie Towarzystwo Przewozowe

„L&S” Grzegorz Lasocki sp. Jawna

Ul. Wojska Polskiego 105

78-600 Wałcz

NIP 7651528728

Tel 512029635

E-mail: biuro@wtp.com.pl

REGULAMIN PRZEWOZU OSÓB I RZECZY

WTP GRZEGORZ LASOCKI

§ 1

POSTANOWIENIA OGOLNE

1. Niniejszy Regulamin sporządzono w oparciu o art. 4 ustawy z dnia 15 listopada 1984r Prawo Przewozowe (tekst jednolity Dz. U. 2000 Nr 50 poz. 601, z pozn. zmian.).
2. Regulamin określa warunki obsługi pasażerów , odprawy oraz przewozu osób i rzeczy, realizowanych w ramach prowadzonej działalności gospodarczej w transporcie drogowym osób wykonywanej przez Waleckie Towarzystwo Przewozowe „L&S” Grzegorz Lasocki sp. jawna ul. Wojska Polskiego 105, 78-600 Wałcz
3. Regulamin stosuje się do przewozu osób i rzeczy w zakresie obejmującym:

- a) przewozy regularne i przewozy regularne specjalne
 - b) grupowe przewozy osób
1. Przez użyte w Regulaminie określenia należy rozumieć:
- a) Pasażer (podróżny) - osoba korzystająca z usługi przewozu na podstawie ważnego biletu.
 - b) Przewoźnik - firma wykonująca przewóz Pasażerów autokarem na podstawie zezwoleń i licencji wydanych przez właściwe organy administracji publicznej, nazwa Przewoźnika podana na bilecie.
 - c) Bilet JEDNORAZOWY {paragon fiskalny) - dokument uprawniający do przejazdu osoby na podanej trasie, w określonym terminie i za ustaloną cenę.
 - d) Bilet MIESIĘCZNY {legitymacja firmy WTP i paragon fiskalny) - dokument imienny uprawniający do przejazdu wskazanej w nim osoby na podanej trasie, w określonym terminie i za ustaloną cenę.
 - e) Przewóz regularny - publiczny przewóz osób w określonych odstępach czasu i określonymi trasami, na zasadach określonych w ustawie o transporcie drogowym.
 - f) Przewóz regularny specjalny - niepubliczny przewóz regularny określonej grupy osób, z wyłączeniem innych osób.
 - g) Grupowy przewóz osób - przewóz wykonywany w czasie i na warunkach uzgodnionych w umowie zawartej między przewoźnikiem a organizatorem przewozu na rzecz osób trzecich, tj. uczestników przewozu grupowego
 - h) Umowa przewozu - jest to umowa zawarta pomiędzy Przewoźnikiem a Pasażerem w chwili nabycia biletu, na jej podstawie Przewoźnik zobowiązuje się przewieźć za wynagrodzeniem (należności za bilet) Pasażera i jego bagaż z wybranej miejscowości do miejscowości docelowej, wskazanej na bilecie.
 - i) Rozkład jazdy - plan jazdy autobusów na danej trasie z wyszczególnieniem godzin odjazdów z przystanków, godzin przyjazdów oraz nazw poszczególnych przystanków.

§ 2

OBOWIĄZKI I PRAWA PRZEWOŹNIKA

1. Przewoźnik w komunikacji publicznej obowiązany jest zapewnić podróżnym odpowiednie warunki bezpieczeństwa i higieny oraz wygody i należytej obsługi zarówno w dworcowych punktach odprawy, jak też podczas przewozu taborem autobusowym.
2. Przewoźnik, który wydał bilet obowiązany jest do świadczenia przewozu zgodnie z treścią biletu na rzecz jego nabywcy.
3. Przewoźnik ma prawo nie dopuścić do zajęcia miejsca w autobusie a w razie potrzeby korzystając z pomocy Policji i organów porządkowych usunąć z autobusu osoby:
 - a) nie przestrzegające postanowień niniejszego Regulaminu
 - b) zagrażające bezpieczeństwu lub porządkowi w transporcie,
 - c) odmawiające zapłacenia należności za przewóz

- d) osoby znajdujące się pod wpływem alkoholu lub innych środków odurzających, zagrażające bezpieczeństwu innych pasażerów lub zachowujące się w sposób wulgarny
 - e) uciążliwe dla innych pasażerów, zachowujące się w sposób, który mógłby negatywnie wpłynąć na bezpieczeństwo lub komfort jazdy podróżnych lub kierowcy.
 - f) Wyrażające się w sposób obraźliwy wobec innych pasażerów, kierowcy lub przewoźnika
 - g) Skutki prawne wymienionych sytuacji ponosi Pasażer.
 - h) przewoźnik zastrzega sobie prawo do odmowy przewozu oraz zatrzymania biletu osoby, która weszła w jego posiadanie z naruszeniem prawa lub, która z własnej winy nie jest w stanie wykazać, iż jest osobą, której dane osobowe zostały wpisane na bilecie.
 - i) Przewoźnik jest zwolniony od obowiązku przewozu jeżeli:
 - j) zachodzą uniemożliwiające przewóz okoliczności, których przewoźnik nie mógł uniknąć, ani zapobiec ich skutkom np.
 - k) śmierć lub wypadek na drodze, kolizje drogowe,
 - l) zjawiska losowe i trudne warunki atmosferyczne,
 - m) uszkodzenia przystanków,
 - n) zastosowanie się do żądań policji lub służb ratunkowych,
 - o) śmierć lub zachorowanie pasażera w czasie przewozu,
 - p) akty terrorystyczne lub wandalizm,
 - q) zamknięcia dróg, objazdy, trudne do przewidzenia zmiany w natężeniu ruchu
 - r) podróżny nie zastosował się do przepisów przewozowych,
 - s) ze względu na rodzaj przewozu nie ma możliwości jego wykonania przy użyciu posiadanych środków transportowych,
 - t) w innych przypadkach przewidzianych w niniejszym regulaminie lub odrębnych przepisach.
4. Przewoźnik podaje do wiadomości publicznej aktualny rozkład jazdy, cennik i zapewnia zainteresowanym podróżnym bezpłatny wgląd do obowiązujących go przepisów przewozowych.
5. Przewoźnik odpowiada za szkody, jaką pasażer poniósł wskutek przedwczesnego odjazdu autobusu, natomiast za szkody powstałe wskutek opóźnionego przyjazdu lub odwołania kursu przewidzianego w rozkładzie jazdy odpowiada tylko wówczas, gdy wynika ona z winy umyślnej lub rażącego niedbalstwa Przewoźnika jak i jego pracownika

§ 3

OBOWIĄZKI I PRAWA PASAŻERA

1. Pasażer jest obowiązany do:
 - a) przestrzegania przepisów porządkowych obowiązujących w transporcie oraz regulaminu,

- b) posiadania ważnego i odpowiedniego do linii i kursu biletu lub dokumentu uprawniającego do przejazdu ulgowego i okazać go na żądanie obsługi autobusu lub organów kontroli
 - c) płacąc za przejazd podróży zobowiązany jest żądać wydania biletu oraz sprawdzić czy jest on właściwy, jednocześnie spełnia on funkcję ubezpieczenia NNW w momencie przejazdu.
 - d) przybycia na miejsce odjazdu na 10 minut przed planowanym odjazdem,
 - e) stosowania się do poleceń załogi autobusu.
2. Pasażer odpowiada za szkody wyrządzone Przewoźnikowi (w tym szczególnie za zniszczenia wyposażenia autokaru) i innym Pasażerom na zasadach ogólnych przewidzianych przepisami Kodeksu Cywilnego.
 3. Pasażer, który w sposób umyślny lub wskutek zaniedbania zanieczyszcza lub niszczy autobus jest zobowiązany do zapłaty na rzecz Przewoźnika kwoty stanowiącej równowartość kosztów, które musi ponieść Przewoźnik w celu całkowitego naprawienia szkody. W przypadku, gdy wyrządzenie szkody w sposób, o którym mowa w zdaniu pierwszym spowoduje wyłączenie autokaru z eksploatacji, to Pasażer zobowiązany jest do uiszczenia dodatkowo na rzecz Przewoźnika kary umownej w kwocie 300 PLN za każdy dzień wyłączenia autobusu z eksploatacji.
 4. Pasażerowie mogą wsiadać i wysiadać z autobusu tylko na przystankach, a sytuacjach awaryjnych w miejscu wskazanym przez kierowcy.
 5. W czasie jazdy pasażer powinien zachować rozwagę i ostrożność, a w szczególności nie powinien otwierać drzwi i okien i nie przemieszczać się bez zgody kierowcy.
 6. Dziecko do lat czterech podróżuje bezpłatnie z osobą, która wykupiła bilet, o ile nie korzysta z osobnego miejsca do siedzenia.
 7. Na pokładzie autobusu obowiązuje całkowity zakaz palenia tytoniu i spożywania napojów alkoholowych.
 8. Pasażer objęty jest ubezpieczeniem od następstw nieszczęśliwych wypadków (NNW). Ubezpieczenie to obejmuje tylko sytuacje, które wydarzyć się mogą w trakcie pobytu Pasażera w autobusie. Inne zdarzenia losowe, powodujące szkody Pasażera powstałe poza autobusem, nie są objęte tym ubezpieczeniem.
 9. Pasażer odpowiada za zawinione przez siebie względnie przez osoby pozostającą pod jego bezpośrednią opieką uszkodzenie lub zanieczyszczenie autobusu albo innych urządzeń przewoźnika i obowiązany jest zapłacić odszkodowanie z tego tytułu w wysokości rzeczywistych kosztów wyrządzonej szkody.

§ 4

BILET

1. Bilet stanowi dowód zawarcia umowy przewozu i nabycia uprawnienia do określonego w nim przejazdu.
2. Bilet jednorazowy wolno odstąpić innej osobie tylko wtedy, gdy została uiszczona za niego opłata, a przejazd nie został rozpoczęty (przejazd musi być w to samo miejsce i z tą samą ulgą przysługującą danej osobie, lub bez ulgi).
3. Po rozpoczęciu podróży przekazywanie biletu innym pasażerom jest zabronione.

4. Bilet jednorazowy uprawnia do przejazdu określonym kursem autobusowym docelowo od punktu a do punktu b nie daje prawa do przerwy w podróży na przystankach pośrednich na trasie przewozu, a następnie korzystając z tego samego biletu i podróżować dalej.
5. Bilet miesięczny (paragon fiskalny) ważny jest tylko i wyłącznie z legitymacją WTP, na której widnieje zdjęcie, nazwisko i imię pasażera. nr klienta oraz trasa przejazdu. W przeciwnym razie bilet zostaje uznany jako nieważny i nałożona zostaje kara wg taryfikatora firmy WTP.
6. Bilet miesięczny ulgowy (wg ulg ustawowych) przysługuje osobom uprawnionym do danej ulgi po okazaniu ważnej legitymacji, karty lub zaświadczenia wskazującego na posiadanie ulgi.
7. Biletu miesięcznego imiennego nie wolno odstąpić innej osobie. W przypadku odstąpienia, pożyczania itp. osobie trzeciej swojego biletu miesięcznego nałożona zostanie kara wg taryfikatora obowiązującego w firmie WTP na osoby nieposiadające biletu.
8. W razie utraty biletu podróżny traci prawo do dalszego przejazdu i winien wykupić bilet ponownie.
9. Bilet uszkodzony lub zniszczony w stopniu uniemożliwiającym odczytanie zawartych na nim informacji jak również bilet przerabiany jest nieważny.
10. Wtórników biletów (paragonów fiskalnych) utraconych, zniszczonych itp. nie wydaje się.
11. Pasażer traci prawo do dalszego przejazdu i winien wykupić bilet ponownie (dotyczy to również imiennych biletów uprawniających do przejazdów wielokrotnych) nie wydaje się także zaświadczeń uprawniających do podróżowania bez ważnego biletu.
12. W przypadku zniszczenia lub utraty legitymacji WTP wydawany jest wtórnik legitymacji.
13. Ceny biletów, wielkość odstępnego, wysokość opłaty dodatkowej i opłaty manipulacyjnej oraz zakres i wysokość ulg określa cennik obowiązujący w dniu sprzedaży biletu.

§ 5

ZWROT NALEŻNOŚCI ZA BILETY

1. W przypadku przedwczesnego odjazdu autobusu, odstąpienia przez podróżnego od umowy z powodu awarii autobusu lub odwołania przejazdu, a także innych okoliczności uniemożliwiających wykonanie zaciągniętych przez Przewoźnika zobowiązań wobec pasażera, których Przewoźnik nie mógł uniknąć ani zapobiec ich skutkom, pasażer posiadający ważny bilet jednorazowy otrzyma pełen zwrot należności za zakupiony bilet tylko i wyłącznie w biurze firmy WTP. Reklamacje takie rozpatrywane będą na podstawie czytelnego oryginalnego biletu jednorazowego. Obowiązek poświadczenia biletu nie dotyczy sytuacji, gdy przyczyną powstania roszczenia o zwrot jest przedwczesny odjazd autobusu lub odwołanie przejazdu.
2. W przypadku odstąpienia pasażera od umowy przewozu przed odjazdem autobusu z przyczyn niewystępujących po stronie Przewoźnika zwrot należności za przejazd

może być dokonany w biurze firmy WTP po okazaniu biletu jednorazowego z potrąceniem odstępnego w wysokości 10% wartości biletu brutto. Potrącenia nie stosuje się, jeżeli pasażer odstąpi od umowy przewozu z przyczyn występujących po stronie Przewoźnika.

3. Podróżny, którego nie dopuszczono do przewozu z przyczyn niewystępujących po stronie Przewoźnika, winien uzyskać od kierowcy poświadczenie niewykorzystania biletu jednorazowego, na podstawie którego otrzyma w biurze finny WTP zwrot poniesionych kosztów z potrąceniem odstępnego w wysokości 10% wartości brutto tego biletu.
4. Nie uwzględnia się roszczeń o zwrot należności za bilety zwrócone po upływie terminu ich ważności, a zwrot należności za niewykorzystany przyjmuje się w biurze finny WTP najpóźniej w dniu wydruku biletu.
5. Nie przysługuje zwrot należności za bilety niewykorzystane z przyczyn zawinionych przez podróżnego, zwracane po terminie ich ważności lub po odjeździe autobusu, w którym winny być wykorzystane, chyba, że podróżny uzyskał wcześniej poświadczenie niewykorzystania z powodu choroby, albo innych ważnych przyczyn, całkowicie od niego niezależnych.
6. Od zwracanych należności Przewoźnik potrąca 10% odstępnego.
7. Nie stosuje się potrącenia odstępnego i zwraca podróżnemu całą należność zapłaconą za przejazd, jeżeli odstąpił od umowy przewozu z przyczyn występujących po stronie Przewoźnika (np.: przerwy w ruchu, utraty połączenia na skutek awarii autobusu bądź odwołania czy opóźnienia kursu przewidzianego w rozkładzie jazdy) i nie skorzystał z przewozu zastępczego.
8. Pasażerowi, który odstąpił od umowy przewozu, albo którego nie dopuszczono do przewozu lub usunięto ze środka transportowego, przysługuje zwrot• należności stosowny do niewykorzystanego świadczenia przewozowego po potrąceniu odstępnego. Potrącenia nie stosuje się, jeżeli pasażer odstąpi od umowy przewozu z przyczyn występujących po stronie przewoźnika.
9. Nie przysługuje zwrot należności za bilety miesięczne.
10. Obsługa autobusu nie jest uprawniona do zwrotu pieniędzy.

§6

PRZEWÓZ OSOB W KOMUNIKACJI REGULARNEJ

1. Zawarcie umowy przewozu w regularnej, publicznej komunikacji autobusowej wymaga spełnienia przez podróżnego warunku nabycia biletu na przejazd lub przewóz bagażu oraz udokumentowania przysługujących mu uprawnień do przejazdu ulgowego lub bezpłatnego - przed rozpoczęciem przewozu.
2. Sposób ustalania i wysokość opłat za przewóz osób i rzeczy oraz zakres i warunki realizacji uprawnień do przejazdów ulgowych i bezpłatnych określa stosowana przez przewoźnika taryfa.
3. Przewóz uznaje się za rozpoczęty z chwilą , gdy autobus w którym znajduje się podróżny ruszy z miejsca odjazdu.

4. Obsługa autobusu ma prawo odmówić zabrania do przewozu większej ilości osób, niż wynosi liczba miejsc określonych w dowodzie rejestracyjnym pojazdu.
5. Zakres i wysokość odszkodowania należnego podróżnemu poszkodowanemu z winy przewoźnika ustala się na zasadach określonych odnośnymi przepisami ustawy Prawo Przewozowe i Kodeksu Cywilnego.
6. Powstanie szkody podczas przewozu, powinno być zgłoszone niezwłocznie po jej ujawnieniu i wymaga pisemnego potwierdzenia przez kierowcę autobusu (spisane zostaną wszelkie niezbędne dane pasażera odpowiedzialnego za wyrządzone szkody, jeżeli pasażer ten odmawia pokrycia szkody lub nie chce ujawnić swoich danych, kierowca ma prawo wezwać odpowiedni organ porządkowy).
7. Tryb wzajemnego dochodzenia roszczeń przez Przewoźnika i usługobiorcy w postępowaniu sądowym (po wyczerpaniu drogi reklamacji/wezwania), określają przepisy art. 75 Ustawy Prawo Przewozowe.
8. Warunki składania i szczegółowy tryb załatwiania reklamacji regulują odrębne przepisy wykonawcze do Ustawy Prawo Przewozowe

§7

PRZEWÓZ RZECZY I ZWIERZĄT BĘDĄCYCH WŁASNOŚCIĄ PODRÓŻNEGO

1. Podróżny, który posiada bilet na przejazd ma prawo przewiezienia ze sobą bezpłatnie:
2. Dziecka w wieku do lat 4 pod warunkiem nie zajmowania przez dziecko osobnego miejsca, łatwe do przenoszenia przedmioty stanowiące bagaż ręczny, które:
 - a) nie tamują przejść
 - b) nie przeszkadzają podróżnym i nie narażają ich na niewygody lub niebezpieczeństwo
 - c) są trzymane przez podróżnego w ręku lub na kolanach
 - d) nie wymagają dla ich rozmieszczenia więcej przestrzeni niż ta którą podróżny ma do dyspozycji na półce nad zajmowanym fotelem lub pod nim.
 - e) rzeczy zaliczanych do bagażu ręcznego
 - f) małych zwierząt pokojowych Jeżeli nie Są uciążliwe z powodu woni lub hałasu i są
 - g) zabezpieczone przed wyrządzeniem przez nie szkody).
 - h) składanego wózka inwalidzkiego, jeżeli jest inwalidą poruszającym się przy jego pomocy
3. Rzeczy zabrane do wnętrza autobusu, których ilość, waga i wymiary nie pozwalają zaliczyć tych rzeczy do bagażu ręcznego, wymagają zajęcia przestrzeni dla kolejnej osoby uważane są za duży bagaż, za który pobierana jest osobna opłata wg taryfy WTP.
4. W autobusie nie wolno przewozić:
 - a) przedmiotów mogących wyrządzić szkody podróżnym lub mieniu przewoźnika i utrudniających warunki odbywania podróży,
 - b) rzeczy, których przewóz jest zabroniony na podstawie odrębnych przepisów, administracyjnych, celnych i sanitaro- porządkowych (m.in. materiałów zapalnych, wybuchowych, żrących, trujących, radioaktywnych),

- c) nabitej broni palnej (zakaz nie dotyczy osób, które są uprawnione do jej noszenia),
 - d) żywych zwierząt, z wyjątkiem przewidzianych w ust. 4 i 5
5. Za rzeczy i zwierzęta, które podróżny przewozi ze sobą i pod własnym nadzorem przewoźnik nie ponosi odpowiedzialności.
 6. Przewoźnik nie odpowiada za przedmioty pozostawione w autobusie przez pasażera.
 7. W przypadku utraty bagażu z winy przewoźnika, maksymalna wysokość odszkodowania dotycząca bagażu nie może przekroczyć 100 zł. Bagaż o wartości wyższej pasażer powinien ubezpieczyć we własnym zakresie.
 8. Fakt utraty lub uszkodzenia bagażu należy niezwłocznie zgłosić kierowcy w celu uzyskania potwierdzenia, a następnie dokonać zgłoszenia pisemnie na adres siedziby przewoźnika.

§8

KONTROLA PASAZEROW

1. Przewoźnik lub osoba przez niego upoważniona, legitymując się identyfikatorem może dokonywać kontroli biletów pasażerów.
2. Podczas kontroli biletów przewoźnik lub osoba kontrolująca sprawdza:
3. BILET JEDNORAZOWY (paragon fiskalny) - czytelny, z aktualną datą i godziną kursu, ceną adekwatną do przejazdu na danej trasie oraz jeśli jest ulga, dokument potwierdzający rodzaj ulgi
4. BILET MIESIĘCZNY (paragon fiskalny i legitymacja) - ważny jest tylko i wyłącznie z legitymacją WTP, na której widnieje zdjęcie, nazwisko i imię pasażera, nr klienta oraz trasa przejazdu, a na paragonie data wydania i ważności biletu oraz cena zgodna z trasą przejazdu i zastosowaną ulgą, jeśli taka przysługuje.
5. W razie stwierdzenia braku ważnego lub odpowiedniego lub zniszczonego w sposób utrudniający odczytanie biletu przewoźnik lub osoba przez niego upoważniona pobierają właściwą należność za przewóz i opłatę dodatkową albo wystawiają wezwanie do zapłaty.
6. Przewoźnik lub osoba przez niego upoważniona ma prawo w razie odmowy zapłacenia należności - żądać okazania dokumentu umożliwiającego stwierdzenie tożsamości pasażera, a w razie odmowy zapłacenia należności i niemożności ustalenia tożsamości pasażera - zwrócić się do funkcjonariusza Policji i innych organów porządkowych, które mają, zgodnie z przepisami prawa, uprawnienia do ustalania tożsamości osób, o podjęcie czynności zmierzających do ustalenia tożsamości pasażera.
7. W przypadku, gdy brak wymaganych dokumentów lub zatrzymanie przez uprawnione służby spowoduje przerwanie podróży, Pasażerowi nie przysługuje zwrot kosztów biletu ani żadna inna rekompensata.

§8

GRUPOWY PRZEWOZ OSOB

1. Umowy grupowego przewozu osób zawiera z przewoźnikiem organizator takiego przewozu, zwany dalej "organizatorem". W grupowym przewozie osób do obowiązków organizatora należy nadzór nad przestrzeganiem przez uczestników przewozu grupowego przepisów porządkowych; organizator i uczestnik ponoszą odpowiedzialność solidarną za wyrządzone szkody w mieniu przewoźnika, chyba ze strony umówią się inaczej.

§9

KONTROLA I OPŁATY DODATKOWE

1. W regulaminie przewozu osób w punkcie „kontrola i opłaty dodatkowe” pkt. 5: są zapisy związane z nakładaniem opłat dodatkowych za jazdę bez ważnego biletu, zgodnie z rozporządzeniem Ministra infrastruktury z dnia 20 stycznia 2005 r. w sprawie sposobu ustalania wysokości opłat dodatkowych z tytułu przewozu osób, zabranych ze sobą do przewozu rzeczy i zwierząt oraz wysokości opłaty manipulacyjnej zapis ten powinien brzmieć:

Wysokość opłaty dodatkowej ustala się, biorąc za podstawę cenę najtańszego biletu jednorazowego normalnego stosowaną przez danego przewoźnika, w następujący sposób:

- a) jako 50-krotność tej ceny — za przejazd bez odpowiedniego dokumentu przewozu;
 - b) jako 40-krotność tej ceny — za przejazd bez ważnego dokumentu poświadczającego uprawnienie do bezpłatnego albo ulgowego przejazdu;
 - c) jako 20-krotność tej ceny — za naruszenie przepisów o przewozie rzeczy i zwierząt, a w szczególności za zabrane ze sobą do środka transportu:
 - d) rzeczy lub zwierzęta, za których przewóz taryfa przewiduje opłaty — bez odpowiedniego dokumentu przewozu,
 - e) rzeczy wyłączone z przewozu albo rzeczy dopuszczone do przewozu na warunkach Szczególnych — bez zachowania tych warunków;
 - f) jako 150-krotność tej ceny — za spowodowanie przez podróżnego zatrzymania lub zmiany trasy środka transportu bez uzasadnionej przyczyny.
2. Opłatę manipulacyjną ustala się, uwzględniając ponoszone przez przewoźnika koszty czynności związanych ze zwrotem albo umorzeniem opłaty dodatkowej, w wysokości nie wyższej niż 10 % tej opłaty, ustalonej w sposób określony w punkcie 1.
 3. W zakresie nieuregulowanym w niniejszym regulaminie mają zastosowanie przepisy prawa przewozowego i kodeksu cywilnego.